

Uddrag af inspektør O. Bendixens bemærkninger til Grønlandsbetænkningen af 27. maj 1920

Det grønlandske Selskabs Årsskrift 1922

Det er naturligvis umuligt i et kort indledningsforedrag at gå for meget i enkeltheder. Jeg skal derfor kun ret summarisk fremsætte de indvendinger, der efter min mening er mest nærliggende.

For det første vil de nye Undervisningsanstalter for en væsentlig del komme kolonigrønlanderne til gode. Dette gælder således først og fremmest *Mønsterskolerne*, thi at man stiller udstedsgrønlanderne i udsigt at få deres børn i disse skoler siger i praksis intet.

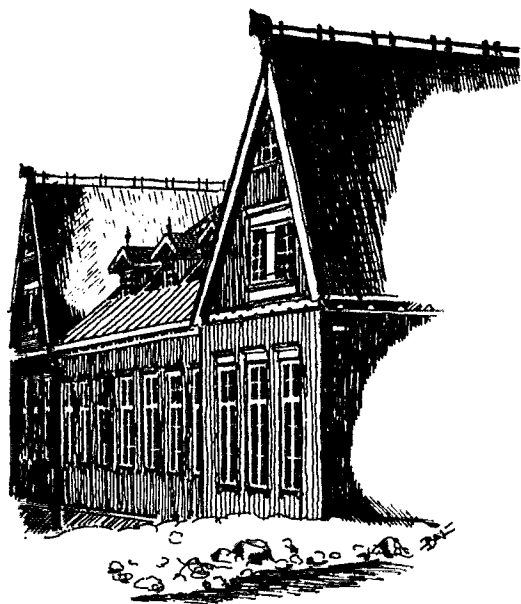
I efterskolerne *kan* ganske vist alle børn optages, men man kan vistnok rolig gå ud fra, at børnene ved kolonierne i stor udstrækning vil blive foretrukket. De kommer fra mønsterskolerne, er således bedst forberedte, og desuden må der vel også tages hensyn til, at disse børn ikke så let vil kunne skabe sig et erhverv som børnene ved udstederne, og hertil kommer endelig, at myndighederne har en moralsk forpligtelse til at give børnene af den stadig voksende funktionærstab fortrinnsvis adgang til efterskolerne. At udstedsbørnene som følge deraf vil blive helt eller delvis udelukket, er så meget mere sandsynligt, som efterskolernes elevantal er meget begrænset, idet

der i det allerhøjeste demitteres 40 børn årlig fra disse skoler, eller ca. 2 pct. af det antal børn, der findes i samtlige børneskoler.

I det hele og store bliver der, når man ser bort fra efterskolerne og seminariet, kun tale om en forbedret undervisning ved kolonistederne dvs. på 12 pladser, men desuden findes der jo ca. 150 udsteder og bopladser med langt den største og mest betydende del af den erhvervsdrivende befolkning, der helt eller delvis bliver uberørt af reformen.

Nogen effektiv skoleordning er der således ikke tale om, hvad forholdene jo iøvrigt forbyder, og det indrømmes også indirekte af udvalget, der, efter hvad jeg før sagde, kun kræver, at det grønlandske skolevæsen i *det hele* udvikles med det formål for øje, at der gives det fornødne antal grønlandere en tilstrækkelig uddannelse til, at de kan beklæde alle stillinger inden for Styrelsen.

Udvalgets kongstanke, at tilføre landet dansk civilisation og kultur, synes således – når man ser nøgtern på forholdene – at skulle realiseres ved nogle uvæsentlige, rent administrative bestemmelser over for børneskolerne ved udsteder

*Semincariet i Nuuk/Godthåb tegnet af
Bjarne Ljungdahl.*

og bopladser og en noget forbedret undervisning ved de 12 kolonisteder.

Og hvad efterskolerne og seminariet angår, gør man rettest i hovedsagelig at betragte dem som forberedelses- eller fagskoler for de unge mennesker, der agter at træde i Handelens eller kirkevæsenets tjeneste, men uden væsentlig betydning for den store erhvervsdrivende befolkning og dens udvikling. Og for de elever, der ikke opnår den lykke at få fast ansættelse, må den lange uddannelsestid betragtes som spildt, da de er henvist til at leve som fangere og fiskere, og som sådanne i almindelighed ikke får praktisk anvendelse for de erhvervede kundskaber. For dem bliver skolen ikke den skole for livet, udvalget sætter sig som mål.

Hertil kommer, at undervisningen i Dansk praktisk talt kun vil kunne gives ved de højere undervisningsanstalter —

seminariet og efterskolerne — samt ved mønsterskolerne — når man engang i tiden får uddannet de fornødne lærerkræfter — dvs. at kun hvert 4. barn i Grønland får lejlighed til at lære sproget.

Og så har udvalget endda ikke kunnet enes om at kræve obligatorisk undervisning i dansk, idet et mindretal på 6 medlemmer mener, at deltagelsen ikke alene bør være frivillig, men at undervisningen også bør gives uden for den egentlige skoletid.

Mindretallets begrundelse går ud på, at det af grønlænderne let vil føles som tvang, såfremt deltagelsen bliver obligatorisk, og at der derfor vil være fare for et tilbageslag i interessen for danskundervisningen, dersom en sådan ordning gennemføres.

Det vil med andre ord sige, at undervisningen i dansk bliver til intet, hvis den interesse, grønlænderne i øjeblikket har for danskundervisning, slår over i sin modsætning. — Og det er jo aldeles ikke utænkeligt.

Ja! Vi har jo hermed fjernet os ikke så ganske lidt fra de idealer, udvalget oprindeligt opstillede. Man begynder med at tale om nødvendigheden af at tilføre landet dansk civilisation, og man indrømmer, at befolkningen ikke kan tilegne sig kundskaber og kultur uden kendskab til et kultursprog, men så må man virkelig også drage den fulde konsekvens heraf og ikke som mindretallet lade gennemførelsen af disse store reformer være afhængig af en — tilfældig stemning blandt en befolkning, som, man ikke tør forudsætte, forstår rækkevidden og betydningen af de danskes indsats af arbejde og penge for at bringe den fremad.